

ΟΜΙΛΙΑ

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣ

ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΝ ΤΟΥ ΠΑΥΛΟΥ.

ΤΗΝ ΑΝΑΓΙΝΩΣΚΟΜΕΝΗΝ ΤΗ ΕΙΚΟΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΑ ΚΥΡΙΑΚΗ.

Ἡ σήμερον ἀναγνωσθεῖσα διδασκαλία τοῦ θεοβόρῃμονος Παύλου ἀνακαλύπτει μίαν ἀμαρτίαν, ἀγνώριστον εἰς πολλοὺς, καὶ ἀντὶ ὧς πηγὴ ἀναβλύζει νάμα θανατηφόρον πολλῶν καὶ μεγάλων ἀμαρτημάτων. Γνωστόν ἐστιν εἰς ὅσους ἀναγινώσκουσι τὰ ἱερὰ βιβλία, πόσα σκάνδαλα, πόσας παραχὰς, καὶ πόσην φθορὰν προεξένησαν εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ ὅσοι ἐδίδασκον, ὅτι ἀνάγκη ἐστίν, ἵνα περιτέμνωνται οἱ εἰς Χριστὸν πιστεύσαντες· οὗτοι οἱ ψευδαπόστολοι καὶ κακοδιδάσκαλοι ἀπλώσαντες τὴν ψυχοφθόρον αὐτῶν πλάνην εἰς πολλὰς πόλεις καὶ τόπους καὶ ἐπαρχίας, ἔσυραν πολλοὺς ἀπὸ τῆς εὐαγγελικῆς ἀληθείας εἰς θρησκείαν ἀλλόκοτον, ἣτις οὐδὲ ἰουδαϊκὴ ἐστίν, οὐδὲ χριστιανικὴ· ἐτάραξαν δὲ διὰ τούτου τοὺς ἀποστόλους, ἐσκανδάλισαν τοὺς μαθητὰς, ἔσχισαν τοὺς πιστοὺς εἰς δύο κόμματα εὐθὺς εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς συστάσεως τῆς ἐκκλησίας· ταύτην δὲ τὴν ζάλην οὐκ ἠδυνήθη καταπαῦσαι οὐδὲ αὐτὴ ἡ ἀποστολικὴ σύνοδος, καὶ δι' αὐτῆς τὸ πανάγιον πνεῦμα καὶ ἔκρινε, καὶ ἀπεφάτισεν, ὅτι ἡ

περιτομὴ ἐστὶ περιττὸν βάρος. Ἐρευνώ ^{Πρξ. 15, 28,} πρῶτον, τίνες ἦσαν οἱ πρῶτοι διδάσκαλοι τούτου τοῦ παραλόγου ἔργου· βλέπω δὲ, ὅτι ἦσαν ἄνθρωποι Ἰουδαῖοι· αὐτοὶ πρῶτοι ἐξεληθόντες ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν Ἀντιόχειαν, ἐδίδασκον τοὺς εἰς Χριστὸν πιστεύσαντας, λέγοντες, ὅτι, ἐὰν μὴ περιτμηθῶσι κατὰ τὴν μωσαϊκὴν συνθήειαν, οὐ δύνανται σωθῆναι. « Καὶ τινες, λέγει ὁ ^{Αὐτ. 1.} ἱερός Λουκᾶς, κατελθόντες ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, ἐδίδασκον τοὺς ἀδελφοὺς, ὅτι ἐὰν μὴ περιτέμνησθε τῷ ἔθει Μωϋσέως, οὐ δύνασθε σωθῆναι ». Οὐ μόνον δὲ Ἰουδαῖοι ἦσαν οὗτοι, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς αἰρέσεως τῶν Φαρισαίων, ἤγουν Φαρισαῖοι, ὡς μαρτυρεῖ ὁ αὐτὸς ἀπόστολος λέγων· « Ἐξανέστη- ^{Αὐτ. 5.} σαν δὲ τινες τῶν ἀπὸ τῆς αἰρέσεως τῶν Φαρισαίων πεπιστευκότες, λέγοντες· ὅτι δεῖ περιτέμνειν αὐτούς, παραγγέλλειν τε τηρεῖν τὸν νόμον Μωϋσέως ». Ἐξετάζω δεύτερον, πόθεν οὗτοι παρακινήθεντες, ἐδίδασκον τὴν περιτομὴν, καὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν. Βλέπω δὲ, ὅτι οἱ Φαρισαῖοι ἦσαν ἀνθρωπάρεσκοι· διότι ἐποίουν

Ματ. 23.
5.

πάντα τὰ ἔργα αὐτῶν « Πρὸ τὸ θεαθῆναι » τοῖς ἀνθρώποις ». Γνωρίζαντες οὖν αὐτοί, ὅτι καὶ τοῖς Ἰουδαίοις ἤρρεσεν ἡ περιτομὴ διὰ τὸν μωσαϊκὸν νόμον, καὶ οἱ ἐθνικοὶ οὐκ ἐδίωκον τοὺς περιτετμημένους διὰ τὰ θεσπίσματα τῶν Ῥωμαίων αὐτοκρατόρων, ἐκήρυττον τὴν περιτομὴν, ἵνα ἀρέσκοντες εἰς αὐτούς, φεύγωσι μὲν τοὺς διωγμούς, κερδαίνωσι δὲ τὴν τιμὴν καὶ ἀνάπαυσιν. Εὐλογοφανῶς οὖν συμπεραίνω, ὅτι ἡ ἀνθρωπαρέσκεια προξένησε τὰ τοσαῦτα μεγάλα κακά· ἐπιβεβαιωθὲν τοῦτο τὸ συμπέρασμα ὁ θεὸς

Γαλ. 6.12 ἀπόστολος Παῦλος, λέγων· « Ὅσοι θέλουσιν εὐπροσωπῆσαι ἐν σαρκί », ἤγουν ἀρεσοὶ γενέσθαι εἰς τοὺς ἀνθρώπους, « Οὗτοι ἀναγκάζουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι. » Ἡ αὐτὴ ἀνθρωπαρέσκεια, ἡ προξενήσασα τότε τόσην βλάβην καὶ διαφθοράν, κατακρημνίζει ἄχρι τῆς σήμερον τοὺς ἀνθρώπους εἰς πολλὰ καὶ μεγάλα ἁμαρτήματα.

Σχεδὸν πᾶς ἀνθρώπος ἀνεπαισθήτως φέρεται πρὸς τὸ ζητεῖν τὸ ἴδιον συμφέρον· συλλογιζόμενος δὲ, ὅτι διὰ τῆς ἀγάπης καὶ προσασίας τῶν ἀνθρώπων ἀπολαμβάνει τῶν ποθουμένων πραγμάτων, ἀγωνίζεται παντὶ τρόπῳ, ἵνα φανῇ εἰς αὐτούς εὐάρεστος· ὑπακούει, κολακεύει, δουλεύει, τρέχει εἰς τὰ τούτων θελήματα, καὶ δίκαια, καὶ ἀδίκαια, καὶ νόμιμα ὑπάρχωσι, καὶ ἄνομα· ἡ δὲ φιλαυτία τόσον σκοτίζει τὸν νοῦν αὐτοῦ, ὥστε οὐδὲ γνωρίζει, ὅτι ἐστὶν ἀνθρωπάρεσκος, οὐδὲ αἰσθάνεται, πόσον βλάπτει τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἢ ἀνθρωπαρέσκεια· ἐκ τούτου πολλὰ ὀλίγοι εὐρίσκονται καθαροὶ τούτου τοῦ πάθους·

τρέφεται δὲ τὸ πάθος τοῦτο, καὶ αὐξάνει, καὶ σφριζεται ὑπὸ ἄλλων παθῶν· ὁ φόβος, ἡ ἐντροπὴ, ἡ φιλοδοξία, ἡ ἐπιθυμία τῆς τῶν ἀρεσῶν ἀπολαύσεως, εἰσὶ οἱ προτροπαῖς καὶ οἱ τροφοὶ καὶ τὰ στηρίγματα τῆς ἀνθρωπαρέσκειας.

Ὅταν ὁ θεᾶνθρωπος Ἰησοῦς ἐφώτισε τὸν ἐκ γενετῆς τυφλόν, τότε οἱ προεσῶτες τῶν Ἰουδαίων προσκαλέσαντες τοὺς γονεῖς αὐτοῦ, ἐρώτησαν αὐτούς δύο ἐρωτήματα· πρῶτον, ἐὰν ἐκεῖνος ἦν ὁ υἱὸς αὐτῶν, ὅς τις, ὡς αὐτοὶ ἔλεγον, ἐγεννήθη τυφλός. « Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν, ὃν ὑμεῖς λέγετε, ὅτι τυφλός ἐγεννήθη »· Δεύτερον, τίνι τρόπῳ ἔλαβε τὸ φῶς τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ· « Πῶς οὖν ἄρτι βλέπει »· Αὐτοὶ δὲ εἰς μὲν τὸ πρῶτον ἐρώτημα ἀποκριθέντες, εἶπον πᾶσαν τὴν ἀληθειαν· « Οἶδαμεν, εἶπον, ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν, καὶ ὅτι τυφλός ἐγεννήθη »· Εἰς δὲ τὸ δεύτερον οὐκ ἠθέλησαν εἰπεῖν τὴν ἀληθειαν, ἀλλ' ἔκρυψαν αὐτὴν, εἰπόντες· « Αὐτός ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν ἐρωτήσατε ». Ἀλλὰ διὰ τὴν οἱ τάλανες οὐκ ἐφανέρωσαν, ποῖος ἦν ὁ θαυματουργὸς καὶ εὐεργέτης, ὁ φωτίσας τοῦ τυφλοῦ υἱοῦ αὐτῶν τὰ ὄμματα· διὰ τὴν ἀπεκρίθησαν τοιοῦτοτρόπως· « Ταῦτα εἶπον οἱ γονεῖς αὐτοῦ, λέγει ὁ εὐαγγελιστὴς, ὅτι ἐφοβοῦντο τοὺς Ἰουδαίους ». Ἐφοβοῦντο, ἐπειδὴ, ἐὰν ἀπεκρίνοντο, ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐφώτισεν αὐτόν, παρώργιζον αὐτούς καθ' ὑπερβολὴν· ὁ δὲ φόβος ἐγέννησε τὴν ἀνθρωπαρέσκειαν, ἣτις ἐπεισεν αὐτούς, ἵνα εὐαρεστήσωσι τῶν Ἰουδαίων τῇ γνώμῃ, καὶ σιωπήσωσι τῆς ἀληθείας τὴν φανέρωσιν

Ιωάν. 9.
19.

Αὐτ. 20.

Αὐτ. 21.

Αὐτ. 22.

Ποσάκις ἡμεῖς ἐρωτώμενοι ὑπὸ ἀξιωματικῶν ἀνθρώπων, γνωρίσαντες, ὅτι, ἐὰν φανερώσωμεν τὴν ἀλήθειαν, παραπικραίνομεν αὐτούς, φοβούμεθα τὴν τούτων ἀγανάκτησιν, ὁ δὲ φόβος φέρει τὴν ἀνθρωπαρέσκειαν, ἣτις πείθει ἡμᾶς, καθὼς καὶ τοὺς γονεῖς τοῦ τυφλοῦ, ἵνα σιωπήσαντες τὴν ἀλήθειαν, εὐαρεστήσωμεν εἰς τοὺς ἐρωτῶντας; Ποσάκις ἡ ἀλήθεια τοῦ στόματος ἡμῶν δύναται ἐλευθερώσαι τὸν ἀθῶον ἀπὸ τῆς καταδίκης, ἢ τὸν ἀτιμαζόμενον ἀπὸ τῆς συκοφαντίας, ἢ τὸν ὀρφανὸν καὶ τὴν χήραν ἀπὸ τῆς ἀδικίας τοῦ δυνάστου, ἡμεῖς δὲ, ἵνα ἀρέσωμεν τοῖς ἀνθρώποις, σιωπῶμεν τὴν ἀλήθειαν, καὶ βλάπτομεν διὰ τῆς σιωπῆς ἡμῶν τὸν πλησίον;

Μὴ νομίσητε δὲ, ὅτι πίπτουσιν εἰς τοιαύτας ἀμαρτίας μόνοι οἱ ἰδιῶται καὶ χυδαῖοι ἄνθρωποι διὰ τὸν φόβον τῶν μεγιστάνων καὶ ἀρχόντων· διότι καὶ αὐτοὶ οἱ προσετώτεροι καὶ ἄρχοντες ὑπὸ τῆς ἀνθρωπαρεσκείας νικώμενοι, εἰς παρόμοια καταποντίζονται τῆς ἀνομίας βάραθρα. Πολλοὶ ἐκ τῶν ἀρχόντων τῶν Ἰουδαίων ἐπίστευσαν εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν, ἀλλ' ἐσιώπων τὴν τῆς πίστεως αὐτῶν ὁμολογίαν. Διὰ τί τοῦτο; Αὐτοὶ ἦσαν ἄρχοντες, πλούσιοι, ἀξιωματικοί· τίνα οὖν ἐφοβοῦντο, ἢ ποῖον ἐντρέποντο; « Διὰ τοὺς » Φαρισαίους οὐχ ὠμολόγουν, ἵνα μὴ ἀπο- » συνάγωγοι γένωνται ». Οἱ Φαρισαῖοι ἀπεφάσισαν, ἵνα, ὅστις ὁμολογήσει, ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ προσδοκώμενος Χριστὸς, διωχθῆ ἔκ τῆς συναγωγῆς· οὗτοι οὖν οἱ ἄρχοντες μὴ ὑποφέροντες ταύτην τὴν ἐντρο-

πὴν καὶ ἀτιμίαν, ἐσιώπων τῆς πίστεως αὐτῶν τὴν ὁμολογίαν· ἔστρεξαν ποιῆσαι τὸ ἀρεστὸν εἰς τοὺς Φαρισαίους, καὶ οὐχὶ τὸ εὐάρεστον εἰς τὸν θεόν· προέκριναν τὴν δόξαν τῶν ἀνθρώπων τῆς δόξης τοῦ θεοῦ. « Ἡ » γάπησαν γὰρ, λέγει ὁ θεὸς εὐαγγελιστῆς, » τὴν δόξαν τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον, ἢπερ » τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ ». Ὡς, καὶ εἰς πόσα σόματα ἀρχόντων καὶ ἀξιωματικῶν καὶ προσετώτων βάλλει κημὸν καὶ χαλινὸν ἢ ἀνθρωπαρέσκεια· ὦ, καὶ πόσοι, ἵνα μὴ παροργίσωσι τοὺς ἀνθρώπους, ὅπερ ἐστίν, ἵνα ἀρέσωσιν εἰς τοὺς ἀνθρώπους, σιωπῶσι τὴν ὁμολογίαν τῶν δογμάτων τῆς πίστεως, τὴν νοθεσίαν εἰς τοὺς ἀτάκτους, τὸν ἐλεγχον εἰς τοὺς ἀμαρτάνοντας, τοὺς φοβερισμοὺς εἰς τοὺς παραβάτας τῶν νόμων, πόσοι κλείουσι τὸ στόμα, ὅτε ἡ ἀνάγκη ἐπιζητεῖ, ἵνα πλατύνωσιν αὐτὸ, καὶ λαλήσωσι τὴν ἀλήθειαν τῆς πίστεως, καὶ τῶν νόμων τὴν δικαιοσύνην; Δυστυχεῖς καὶ πανάθλιοι, σπουδάζουσιν ἀρέσαι τοῖς ἀνθρώποις, καὶ ἀγαπῶσι τὴν δόξαν τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον, ἢπερ τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ.

Ἀκούσατε καὶ ἄλλο πολλῶ βαρύτερον· ὁ κριτῆς, ὅταν κάθηται ἐπὶ τῆς καθέδρας τοῦ κριτηρίου, τότε παρίστησι τοῦ θεοῦ τὸ πρόσωπον· διὰ τοῦτο ὁ θεὸς ἐξώρισεν ἐκ τῶν κριτηρίων πᾶσαν ἀνθρωπίνην προσπάθειαν, καὶ πᾶσαν φιλοπροσωπίαν, καὶ ἀνθρωπαρέσκειαν· διὰ τοῦτο εἶπεν· ὅτι ἡ κρίσις τοῦ θεοῦ ἐστὶν « Οὐκ ἐπιγνώση, εἶπεν ὁ θεός, » πρόσωπον ἐν κρίσει, κατὰ τὸν μικρὸν καὶ » κατὰ τὸν μέγαν κρινεῖς, οὐ μὴ ὑποσείλη

Ἰωάν. 12.
43.

Λευτ. 1, 17.

Ἰωάν. 12.
42.
Ἰωάν. 9.
22.

» πρόσωπον ἀνθρώπου, ὅτι ἡ κρίσις τοῦ
» θεοῦ ἐστὶ ». Καὶ ὁμοῦς ἡ ἀνθρωπαρέσκεια
ἔρχεται καὶ εἰς τὰ κριτήρια. Φέρουσιν οἱ
Ἰουδαῖοι τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν δεδεμένον
εἰς τὸ κριτήριον τοῦ Πιλάτου· κάθηται δὲ
ὁ Πιλάτος ἐπὶ τῆς καθέδρας τοῦ κριτηρίου,
ἵνα κρίνῃ τὸν Ἰησοῦν· καὶ τὰ μὲν πρῶτα
τῆς κρίσεως ἔργα ἦσαν καλὰ καὶ δίκαια.

Μαρκ. 15.
11. Ἐξέτασε τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν, ἐγνώρισεν,
ὅτι διὰ φθόνον παρέδωκαν αὐτὸν οἱ Ἰου-

δαῖοι εἰς τὸ κριτήριον αὐτοῦ, ὡμολόγησε
παρῆρσία, ὅτι ὁ Ἰησοῦς οὐδὲν κακὸν ἐποί-

ησε· « Τί γὰρ, ἔλεγε, κακὸν ἐποίησεν »
Εἶπε φανερὰ, ὅτι οὐχ εὗρίσκει ἐν αὐτῷ

αἴτιον θανάτου, ἢ τιμωρίας· « Οὐδὲν εὗρί-
σκω αἴτιον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ ».
Ἐπειτα ἀπέλυσε τὸν Βαραββᾶν τὸν ἀρ-
χιληστήν, ἔδειρε δὲ διὰ φραγγελίου τὸν
ἀναμάρτητον Ἰησοῦν, καὶ παρέδωκεν
αὐτὸν, ἵνα σταυρωθῇ. Ἄ, παράνομε καὶ
παράλογε, ἐγνώρισας, ὅτι διὰ φθόνον πα-
ρέδωκαν αὐτόν· ὡμολόγησας, ὅτι οὐδὲν
κακὸν ἐποίησεν· εἶπες, ὅτι οὐχ εὗρηκας
ἐν αὐτῷ σφάλμα· ἔπειτα δέρεις, καὶ πα-
ραδίδως αὐτόν εἰς σταυρικὸν θάνατον;
πόθεν ἢ τοιαύτη παράλογος ἀπόφασις;
πόθεν ἢ τοιαύτη ἀλλόκοτος μεταβολή; Ἐκ
τῆς ἀνθρωπαρεσκείας, ἀδελφοί· ἡ ἀνθρω-
παρέσκεια ἐλθοῦσα εἰς τὴν καρδίαν αὐτοῦ,
καὶ τὰς φρένας αὐτοῦ ἐτάραξε, καὶ τὸν

νοῦν αὐτοῦ κατεσκότησεν· « Ὁ δὲ Πιλάτος,
» λέγει ὁ εὐαγγελιστὴς Μάρκος, βουλόμενος
» τῷ ὄχλῳ τὸ ἱκανὸν ποιῆσαι, ἀπέλυσεν
» αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν, καὶ παρέδωκε τὸν

Ἰησοῦν, φραγγελώσας, ἵνα σταυρωθῇ ».
Ἀκούεις; Βουλόμενος, λέγει, τῷ ὄχλῳ
« τὸ ἱκανὸν ποιῆσαι », ἤγουν θέλων εὐα-
ρεστήσαι εἰς τὸ πλῆθος, ἐποίησε τὴν ἀδι-
κωτάτην κρίσιν· ὁ λαὸς πεισθεὶς ὑπὸ τῶν
ἀρχιερέων, ἐζήτησεν, ἵνα ἀπολύσῃ τὸν
Βαραββᾶν, ἐκραύγαζε δὲ περισσοτέρως, ἵνα
σταυρώσῃ τὸν Ἰησοῦν· « Οἱ δὲ περισσοτέρως
» ἐκραζάν· σταύρωσον αὐτόν ». Τότε ὁ Πι-
λάτος νικηθεὶς ὑπὸ τῆς ἀνθρωπαρεσκείας,
καὶ ποιήσας τὸ ἀρεστὸν εἰς τὸν λαόν, με-
τέβαλε τὴν δικαίαν κρίσιν εἰς ἀδικὸν ἀπό-
φασιν, καὶ τὸν μὲν ληστήν ἀπέλυσε, τὸν
δὲ δίκαιον ἐσταύρωσε. Πόσοι ἄρα γὰρ Πιλά-
τοι καὶ εἰς τὰς καθ' ἡμᾶς ἡμέρας; Πόσοι
γνωρίζουσι, τίς ἐστὶν ὁ ἀθῶος, καὶ τίς ὁ
πταιστής· τίς ἐστὶν ὁ δίκαιος, καὶ τίς ὁ
ἀδικος· καὶ ὁμοῦς, ἵνα εὐαρεστήσωσιν εἰς
τοὺς συγγενεῖς, ἢ εἰς τοὺς φίλους, ἢ εἰς
τοὺς μεσίτας, ἀπολύουσι τὸν Βαραββᾶν,
καὶ σταυροῦσι τὸν Ἰησοῦν, τουτέστι δι-
καιολογοῦσι τὸν πταιστήν καὶ ἀδικητήν·
καὶ παιδεύουσι τὸν ἀθῶον καὶ δίκαιον;

Ἀκούσατε καὶ τὸ ἔτι παραδοξώτερον.

Τολμᾷ ἡ ἀνθρωπαρέσκεια καὶ ἀναβαίνει
καὶ ἐπ' αὐτοὺς τοὺς βασιλικούς θρόνους, καὶ
εἰσέρχεται καὶ εἰς αὐτὰς τῶν βασιλέων τὰς
καρδίας· Ὁ βασιλεὺς ὁ Ἡρώδης ἐκακοποίησά
τινας τῶν εἰς Χριστὸν πιστευόντων, ἐθανά-
τωσε δὲ καὶ τὸν Ἰάκωβον, τὸν ἀδελφὸν
τοῦ Ἰωάννου « Ἐν φόνῳ μαχαίρας » ἔργα
ἦσαν ταῦτα τοῦ ἀκρατήτου αὐτοῦ θυμοῦ,
καὶ τῆς ἀλόγου αὐτοῦ ὀρμῆς· Ἀφ' οὗ δὲ
ἠσύχασαν ταῦτα τὰ ἄγρια πάθη, τότε ἐ-

ξανέστη κατ' αὐτοῦ καὶ τὸ τῆς ἀνθρωπαρ-
σκευίας ἀλωπεκῶδες πάθος. Μαθὼν αὐτός,
ὅτι ταῦτα τὰ ἄδικα καὶ παράνομα ἔργα
εἰσὶν ἀρεστὰ εἰς τοὺς Ἰουδαίους, ἵνα φανῇ
ἀρεστὸς εἰς αὐτούς, προσέθετο ἀνομίαν ἐπι-
ταῖς ἀνομίαις, καὶ ἀδικίαν ἐπὶ ταῖς ἀδι-
κίαις· πιάσας δηλονότι τὸν κορυφαῖον τῶν
ἀποστόλων Πέτρον, ἔβαλεν αὐτὸν εἰς τὴν
φυλακὴν, ἀλύσει δεδεμένον, καὶ ὑπὸ πολ-
λῶν στρατιωτῶν φυλαττόμενον, ἵνα, ὅταν
παρέλθωσιν αἱ ἡμέραι τοῦ πάσχα, φονεύσῃ
αὐτὸν ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ. « Καὶ ἰδὼν,
» λέγει ἡ ἱερὰ ἱστορία, ὅτι ἀρεστὸν ἔστι τοῖς
» Ἰουδαίοις, προσέθετο συλλαβεῖν καὶ Πέ-
» τρον· ὃν καὶ πιάσας, ἔθετο εἰς φυλακὴν,
» παραδούς τέσσαρσι τετραδίοις στρατιωτῶν
» φυλάσσειν αὐτόν· βουλόμενος μετὰ τὸ
» πάσχα ἀναγαγεῖν αὐτόν τῷ λαῷ ». Τοῦ-
τό ἐστι παράδειγμα φανερόν, διδάσκον καὶ
αὐτοὺς τοὺς βασιλεῖς, καὶ διεγείρον τὴν
προσοχὴν αὐτῶν, ἵνα μὴ, θέλοντες ἀρέσαι
τοῖς ἀνθρώποις, παροργίζωσι τὸν θεὸν διὰ
τῆς τῶν νόμων παραβάσεως.

Ἦκούσατε, ἀγαπητοί μου ἀδελφοί, ἕως
ποῦ προχωρεῖ τῆς ἀνθρωπαρσκευίας τὸ βδε-
λυρὸν πάθος; ἠκούσατε, ὅτι γίνονται ἀν-
θρωπάρεσκοι οὐ μόνον οἱ ὑπήκοοι καὶ ἰδιῶ-
ται καὶ χυδαῖοι, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ ἄρχον-
τες, καὶ οἱ ἀξιωματικοί, καὶ οἱ βασιλεῖς;
ἠκούσατε, πόσα φοβερὰ ἀμαρτήματα προ-
ξενεῖ ἡ ἀνθρωπαρέσκεια; Ναί, λέγετε, ἠκού-
σαμεν, ἀλλ' οὗτος ὁ λόγος ἐστὶ πολλὰ
ἐκκληρὸς· διότι αὐτὸς διδάσκει, ἵνα μὴ φα-
νῶμεν ἀρεστὰ εἰς τὸν προστάτην ἡμῶν,

καὶ μὴ ποιήσωμεν τὸ ἀρεστὸν εἰς ἐκεῖνον,
ἐξ οὗ ἐλπίζομεν βοήθειαν, καὶ μὴ σπουδά-
σωμεν ἀρέσαι εἰς τοὺς ἀνθρώπους· ἐὰν δὲ
ταῦτα ποιήσωμεν, πῶς δυνάμεθα ζῆσαι εἰς
τὸν κόσμον, καὶ πολιτευθῆναι μετὰ τῶν
ἀνθρώπων; ἀνάγκη ἐστίν, ἵνα φύγωμεν ἐκ
τοῦ κόσμου, καὶ κατοικήσωμεν εἰς τὰς
ἐρήμους. Οὐδεὶς οὐδὲ λόγος, οὐδὲ νόμος
διορίζει, ἵνα ταῦτα πράξῃτε· μάλιστα τὰ
ἐναντία διδάσκει ὁ θεόπνευστος Παῦλος,
λέγων· « Προνοοῦμενοι καλὰ οὐ μόνον ἐνώ-
» πιον Κυρίου, ἀλλὰ καὶ ἐνώπιον ἀνθρώπων·
» προνοοῦμενοι καλὰ ἐνώπιον πάντων ἀν-
» θρώπων ». Οὐ μόνον δὲ διὰ λόγου ταῦτα
ἐδίδαξεν, ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν ἔργων ἔδειξεν,
ὅτι παντὶ τρόπῳ ἠγωνίσθη, ἵνα εὐαρεσῆσῃ
τοῖς ἀνθρώποις· « Καὶ ἐγενόμην, λέγει, τοῖς
» Ἰουδαίοις, ὡς Ἰουδαῖος, ἵνα τοὺς Ἰουδαίους
» κερδήσω· τοῖς ὑπὸ νόμον ὡς ὑπὸ νόμον,
» ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον κερδήσω· τοῖς ἀνό-
» μοις ὡς ἄνομος (μὴ ὢν ἄνομος θεῷ, ἀλλ'
» ἔννομος Χριστῷ), ἵνα κερδήσω ἀνόμους·
» ἐγενόμην τοῖς ἀσθενέσιν ὡς ἀσθενής, ἵνα
» τοὺς ἀσθενεῖς κερδήσω· τοῖς πᾶσι γέγονα
» τὰ πάντα, ἵνα πάντως τινὰς σώσω ». Ἴδου ἀνθρωπος ἀνθρωπάρεσκος. Σημείωσον
τὸν σκοπὸν τῆς ἀνθρωπαρσκευίας αὐτοῦ·
ἵνα κερδήσω, λέγει, ἵνα πάντως τινὰς
σώσω· κατ' αὐτόν δὲ τὸν σκοπὸν γίνου
καὶ σὺ ἀνθρωπάρεσκος· ἀρεσαι ὅσον θέλεις,
καὶ εὐαρέσει ὅσον δύνασαι, καὶ ποιεῖ πάντα
τὰ ἀρεστὰ οὐ μόνον εἰς τοὺς προστάτας
καὶ εὐεργέτας σου, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς διώ-
κτας καὶ ἀδικητάς σου· οὐ μόνον εἰς τοὺς

2. Κορ. 8.
21.

Ρωμ. 12.
17.

1. Κορ. 9.
20.—22.

συγγενεῖς καὶ φίλους σου, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς ἄλλοτρίους καὶ ἐχθρούς σου· πλὴν ἄρεσον εἰς αὐτούς, οὐχ ἵνα ζημιώσης, ἀλλ' ἵνα κερδήσης· οὐχ ἵνα ἀπολέσης, ἀλλ' ἵνα σώσης καὶ ἐκεῖνους, καὶ τὴν ψυχὴν σου.

Γίνου εὐάρεστος εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ὅσον θέλεις, πλὴν μὴ παραβῆς τοῦ θεοῦ τὴν ἐντολὴν, ἵνα φανῆς ἄρεστός εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Ὅταν σε ἐρωτῶσιν, ἀποκρινόμενος, μὴ λαλήσης ψεῦδος, ἵνα δειχθῆς εἰς τὸν συγγενῆ σου εὐάρεστος· ὅταν προσκαλῶσί σε εἰς μαρτυρίαν, μὴ ψευδομαρτυρήσης πρὸς εὐαρέστησιν τοῦ προστάτου σου· εἰς τὰς συναναστροφὰς μὴ κρύπτῃς τὴν ὀρθοδόξιαν τῆς πίστεώς σου, καὶ τὴν ἀλήθειαν τῶν νόμων πρὸς ἀρέσκαιαν τῶν ἐκεῖ εὐρεθέντων ἀπίστων· εἰς τὰς συμβουλάς καὶ νοουθεσίας μὴ σιωπᾷς τὴν ὠφέλιμον συμβουλήν καὶ τὴν πρέπουσαν νοουθεσίαν, φοβούμενος, μὴ παροργίσῃς τοὺς ἀκούοντας. Ἐὰν κάθησαι εἰς τὸ κριτήριον, μὴ κρίνης ἄδικα, διὰ εὐαρέστησιν τοῦ εὐεργέτου σου· μὴ ἀδικήσης τὸν ὀρφανόν, μὴ βλάβῃς τὴν χήραν διὰ τὴν συστολὴν, ἢ τὸν φόβον τῶν ἀδικησάντων αὐτούς ἀρχόντων· ἐνὶ λόγῳ, εἰς πᾶσαν ὑπόθεσιν μὴ καταφρονήσης τὸν νόμον τοῦ θεοῦ, ἵνα εὐαρεστήσης τοῖς ἀνθρώποις.

Ἦ πόσον πεπλανημένοι εἰσὶν ἐκεῖνοι, οἵτινες προτιμῶσι τὸ πλάσμα περισσότερον τοῦ πλάσματος, σπουδάζοντες εὐαρεστήσαι οὐχὶ τὸν θεόν, ἀλλὰ τοὺς ἀνθρώπους. Διὰ τί

ψαλ. 145. πεποίθαμεν « Ἐπ' ἀρχοντας, ἐπὶ υἱοὺς ἀν-

3.

» θρώπων, οἷς οὐκ ἔστι σωτηρία »; Οἱ υἱοὶ

τῶν ἀνθρώπων εἰσὶν ἀσθενεῖς καὶ ἀδύνατοι, εὐκόλα μεταβάλλουσι γνώμην, πολλάκις κρίνουσιν ἄδικα, καθ' ἡμέραν φαίνονται ἀχάριστοι, συχνῶς ἀθετοῦσι τὴν ἑαυτῶν ὑπόσχεσιν· οἱ ἄνθρωποι τέλος πάντων εἰσὶ φθαρτοὶ καὶ πρόσκαιροι· σήμερον φαίνονται, καὶ κινουῦνται, καὶ ἐνεργοῦσιν, αὔριον γίνονται χῶμα ἀναίσθητον, καὶ ἀκίνητον, καὶ ἀνεέργητον. Διὰ τί οὐκ ἀφιεροῦμεν πᾶσαν τὴν ἀγάπην καὶ ἐλπίδα καὶ προσοχὴν ἡμῶν εἰς τὴν εὐαρέστησιν τοῦ θεοῦ, ὅστις ἐποίησε « Τὸν οὐρανόν καὶ τὴν γῆν Αὐτ. 6. 7. » καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς »; Αὐτὸς φυλάττει ἀλήθειαν εἰς τὸν αἰῶνα, ἐκδικεῖ τοὺς ἀδικουμένους, δίδωσι τροφήν εἰς τοὺς πεινῶντας. Ὅταν ἀφιερῶσης τὴν καρδίαν σου εἰς αὐτόν, ἐὰν ὑπάρχῃς δυστυχῆς, λύει τοὺς δεσμοὺς τῶν συμφορῶν σου· « Κύριος λύει πεπεδημένους »· ἐὰν ὡς τυφλὸς οὐ γνωρίζῃς τὸ συμφέρον σου, αὐτὸς φωτίζει τὰ τυφλά σου ὄμματα πρὸς κατανόησιν τῆς εὐτυχίας σου· « Κύριος σο- Αὐτ. 8. » φοῖ τυφλοὺς »· ἐὰν πέσῃς εἰς τῆς ἀμαρτίας τὰ βάραθρα, αὐτὸς διεγείρει σε· « Κύριος » ἀνορθοῖ κατερραγμένους »· ἐὰν περιπατῇς τῆς δικαιοσύνης τὸν δρόμον, αὐτὸς σε ἀγαπᾷ· « Κύριος ἀγαπᾷ δικαίους ». Ἐὰν προσέλθῃς πρὸς αὐτόν μετὰ πίστεως καὶ εὐλαβείας, αὐτὸς σε διαφυλάττει ὑπὸ τὴν σκέπην τῶν θείων αὐταῦ πτερύγων· « Κύριος Αὐτ. 9. » φυλάσσει τοὺς προσηλύτους ». Αὐτὸς ἐστὶ πατὴρ τοῦ ὀρφανοῦ, αὐτὸς ἐστὶν ἀντιλήπτωρ τῆς χήρας· « Ὀρφανόν καὶ χήραν ἀναλήψεται ». Αὐτὸς ἐξαφανίζει τὰ ἐπιτηδεύματα

τῶν πονηρῶν, τῶν κατὰ σοῦ ἐγειρομένων.
 » Καὶ ὁδὸν ἀμαρτωλῶν ἀφανιεῖ »· Ὁ θεὸς
 τῆς Σιών, αὐτός ἐστιν ὁ βασιλεὺς σου, ὁ
 κύριός σου, ὁ θεός σου, ὁ ἀθάνατος, ὁ βασι-
 λεύων εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος, εἰς γενεάν
 καὶ γενεάν· « Βασιλεύσει Κύριος εἰς τὸν
 » αἰῶνα, ὁ θεός σου Σιών, εἰς γενεάν καὶ
 » γενεάν ». Διὰ τί οὖν οὐκ ἀγωνιζόμεθα μετὰ
 πασῶν τῶν δυνάμεων ἡμῶν, ἵνα ἀρέσωμεν
 εἰς αὐτόν, ἀλλὰ σπουδάζομεν, ὅσον δυνάμε-
 θα, ἵνα εὐαρεστήσωμεν εἰς τὰς πονηρὰς τῶν
 ἀνθρώπων ἐπιθυμίας;

Ἄδελφοί, μνημονεύετε τὸν λόγον τοῦ
 Κυρίου, ὅστις εἶπεν· « Οὐδεὶς δύναται δυοῖ ^{Ματθ. 6,}
 » κυρίοις δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἓνα μισήσει, ^{24.}
 » καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει· ἢ ἐνὸς ἀντιέξε-
 » ται, καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει ». Ἄ-
 δελφοί, μὴ πλανᾶσθε, οὐ δύνασθε ἀρέσκειν
 καὶ εἰς τοὺς πονηροὺς ἀνθρώπους, καὶ εἰς
 τὸν πανάγαθον θεόν. « Οὐ δύνασθε θεῷ
 » δουλεύειν, καὶ μαμμωνᾶ ». Τοῦτο αὐτὸ
 ἐδίδαξε καὶ ὁ θεσπέσιος Παῦλος, εἰπὼν· « Εἰ ^{Γαλ. 1,}
 » γὰρ ἔτι ἀνθρώποις ἤρεσκον, Χριστοῦ δοῦ- ^{10.}
 » λος οὐκ ἂν ἤμην ».

